

Aan:

Raad voor de Rechtspraak
LOVC t.a.v. Mevr. Mr. M.A.J. van Zeggeren
Info.gerechtshofdenhaag@rechtspraak.nl

Adviescommissie IE van de Nederlandse Orde van Advocaten
Neuhuyskade 94
info@advocatenorde.nl

Cc

De Minister van Justitie en Veiligheid, Dhr. F. Grapperhaus via Wiebe Alkema, w.alkema@minjenv.nl

De Minister van Rechtsbescherming, Dhr. S. Dekker via Wiebe Alkema, w.alkema@minjenv.nl

Tweede Kamercommissie Justitie, t.a.v. de voorzitter, P.H. van Meenen via griffier, mevr. B. Hessing-Puts via cie.jv@tweedekamer.nl

Amsterdam, 11 augustus 2020

Geachte besturen,

Graag vragen wij uw aandacht voor de brief die u donderdag 5 aug. jl ontving van meer dan 100 bezorgde fotografen en het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Fotojournalisten (NVF), onderdeel van onze vereniging.

In deze brief wordt de noodklok geluid over de wijze waarop de rechtelijke macht in ons land omgaat met de toepassing van een belangrijk recht van makers, het auteursrecht.

Wij constateren dat de afgelopen jaren de bescherming, die ontleend kan worden aan het auteursrecht, bij schendingen door derden is geërodeerd door de wijze waarop de rechtspraak auteursrechtsschendingen beoordeelt.

De opmars van digitale media heeft ervoor gezorgd dat foto- en videomateriaal, maar ook tekst en muziek, zeer eenvoudig opnieuw te gebruiken is in nieuwe publicaties en uitingen.

De befaamde copy/paste knop maakt een auteursrechtsschending kinderspel. We zien dan ook dat zowel grote bedrijven als particulieren veelvuldig deze schendingen plegen.

Daarmee is het nog nauwelijks mogelijk voor makers om hun rechten als makers in redelijkheid te beschermen en ontstaat een cultuur waarbij het schenden van auteursrechten als een geaccepteerd gegeven wordt beschouwd.

Daarbij gaat het om professionele foto's en beeldmateriaal waarvoor veel werk is verricht. Alleen indien makers ervanuit kunnen gaan dat de waarde van hun werk ook beschermd wordt, kunnen zij hun beroep blijven uitoefenen. Fotojournalisten geven met hun werk het Nederlandse publiek de kans om zich op basis van onafhankelijk gemaakte beelden, een mening te vormen over alles wat er in onze samenleving gebeurt. Een beroep dat in een democratische samenleving van wezenlijk belang is.

Voor dit vakmanschap worden forse investeringen gedaan, zowel in tijd als apparatuur.

Juist omdat de tarieven voor de eerste publicatie van dit soort foto's de afgelopen jaren onder druk zijn komen te staan, is een goede bescherming van professioneel materiaal bij hergebruik zonder toestemming van cruciaal belang. Anders dreigt een vicieuze cirkel, waarbij ook de oorspronkelijke waarde van een foto verder devalueert.

Iedereen die publiceert op digitale kanalen, dient zich ervan bewust te zijn dat professioneel beeld waarde vertegenwoordigt en dat ongevraagd hergebruik feitelijk diefstal betreft. En juist omdat de “pakkans” op het wereldwijde web bij dit soort hergebruik klein is, dient er een preventieve werking uit te gaan van een rechtsgang over digitale diefstal.

Vreemd genoeg hebben we in de rechtspraak de afgelopen jaren een omgekeerde beweging gezien. Daar waar het jaren geleden nog gangbaar was om bij publicatie zonder toestemming 3 tot 4 keer de oorspronkelijke prijs als schadevergoeding toegewezen te krijgen, wordt sinds enige tijd doorgaans slechts de “gangbare” waarde van de foto als uitgangspunt genomen. Met een zeer bescheiden verhogingsgrond voor het niet vermelden van de naam van de maker van 25%.

Ook als het gaat om de vergoeding van juridische bijstand heeft de rechtspraak haar beleid recentelijk gewijzigd. In zaken waarbij 1 of een beperkt aantal beelden is gebruikt, geldt het zogenaamde “kantonsrechtersliquidatietarief” als vergoeding voor de gemaakte (juridische) kosten. Dit tarief is zo laag, dat een rechtszaak voeren feitelijk niet meer haalbaar is, omdat de zaak meer geld kost aan juridische bijstand dan er vergoed wordt voor de gebruikte foto en de gemaakte kosten.

Meest pijnlijk is natuurlijk de rol van de techbedrijven; of het nu Youtube, Instagram, Twitter of Facebook betreft. Ze hebben er allen voor gezorgd dat zij als partij niet aanspreekbaar zijn op overtredingen, terwijl juist deze bedrijven profijt hebben van dit gebruik. De wettelijk geregelde (art. 6:196c BW) ‘notice and takedown’ verplichting beperkt hun verantwoordelijkheid slechts tot een plicht tot verwijdering van het materiaal, maar geeft geen enkele mogelijkheid voor financieel verhaal.

Dit alles leidt ertoe dat het recht van de makers langzamerhand uitgehold worden. Het beleid van de rechtspraak draagt bij aan een mentaliteit waarbij de waarde van foto’s en tekst in de digitale wereld niet langer wordt gezien als een serieus te beschermen goed. Dat heeft consequenties voor het voortbestaan van een belangrijke beroepsgroep en de functie die zij vervullen in onze samenleving.

Ons pleidooi is dan ook helder:

1. Maak social media-bedrijven altijd (financieel) verantwoordelijk voor de publicatie van tekst en beeld, dat zonder toestemming is gepubliceerd op hun platformen.
2. Herintroduceer een vergoeding bij auteursrechtsschendingen, *die hoog genoeg is om recht te doen aan de verschillende schadecomponenten bij een inbreuk*
3. *Hanteer een proceskostenvergoeding die hoog genoeg is om ons in staat te stellen handhavend op te treden. Wanneer in de jurisprudentie vonnissen gewezen worden waaruit blijkt dat een maker recht heeft op een fatsoenlijke schadevergoeding en ook kostenneutraal kan optreden, dan zal daar een preventieve werking van uitgaan, zodat de rechten van onze leden effectief beschermd blijven.*

Dit alles maakt bedrijven én particulieren bewust van het feit dat het werk van makers niet gratis is en dat hiervoor van tevoren toestemming gevraagd dient te worden.

Graag gaan we met u het gesprek aan over dit onderwerp.

Namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Journalisten,

Thomas Bruning, algemeen secretaris

Wilma Haan, voorzitter

Bijlage: brief NVF en R Dijkstra d.d. aan Raad vd Rechtspraak en Orde van Advocaten d.d. 06-08-2020